BOEKBESPREKING

*Waarnemingen omtrent het legeren van zeven varië-
ten van rijst in Suriname* door C. E. DROOGLEEVER
FORTUYN-VAN LEYDEN. Meded. Landb. Econ. Zaken
Suriname 5, Apr. 1946, 57 blz., 4 tab. buiten de tekst.

Het legeren van bijna rijpe halmen is een verschijnsel dat bij granen veelvuldig voorkomt en als een bezwaar voor het goede oogsten wordt aangemerkt, vooral als dit oogsten mechanisch geschiedt. Dit onderzoek had ten doel na te gaan, welke factoren het legeren beïnvloeden en hoe enige veel voorkomende rijstsoorten in Suriname zich t.o.v. het legeren gedragen. Onderzocht werden: Rexoro, Skrivimankoti, H79, Padi tjina en drie Nickerie-variëteiten: 41K2A, 37D3 en 37C1.

Het al of niet legeren van rijst blijkt niet te kunnen worden toegeschreven aan één erfelijke factor; het hangt samen met complexen van eigenschappen welke ten dele correlatief zouden kunnen zijn verbonden. Deze eigenschappen hebben betrekking op het wortelstelsel, de stengel, de bladschede en de bladschijf.

Bij de onderzochte „variëteiten” hangt een goed ontwikkeld wortelstelsel samen met een sterke stengel of met stevige bladeren en een nauw de stengel omsluitende bladschede. Het uitstoelingsvermogen staat in omgekeerde verhouding tot het vermogen om de twee bovengenoemde eigenschappen te ontwikkelen. (Dit geldt niet binnen de variëteit!). Het productievermogen staat daarentegen in rechte verhouding tot het uitstoelingsvermogen.

Hierbij kan worden opgemerkt: 1. Planten met een goed-ontwikkeld of diepgaand wortelstelsel hebben minder uitstoelingsvermogen dan planten met een kort wortelstelsel, dat minder uitgebreid is, wat het aantal wortels per tak betreft. Dit maakt H79 en Skrivimankoti tot goede uitstoelers; Rexoro tot een slechte uitstoeler. 2. De sterkte van de lage internodia beïnvloedt het al of niet-legeren van de stengel. Deze eigenschap maakt Rexoro tot een niet-legeraar, Padi tjina tot een min of meer legerings-resistente variëteit. 3. Een sterke, vaste bladschede rondom een zwakke stengel bevordert de rechte stand van het gewas. 4. De hoogte van de plant beïnvloedt het legeren. Deze factor draagt bij tot het resistent zijn tegen legeren van de Nickerie-variëteiten, die een korte, maar niet buitengewoon sterke stengel hebben; zij maakt, dat Padi tjina door zijn grote hoogte, ondanks zijn sterke stengel tot de min of meer belangrijke legeraars behoort. 5. Een goed ontwikkeld wortelsysteem beïnvloedt het transpiratieproces gunstig. Het diepgaand wortelsysteem van Rexoro maakt deze tot een plant welke haar turgor niet gauw verliest; het minder diepgaande maar uitgebreide wortelsysteem van Padi tjina maakt, dat deze planten min of meer turgescient blijven, ook lang nadat het veld is drooggelegd. Het vermogen om het bladoppervlak te verkleinen bij te sterke verdamping, door toevouwen van de bladschijf om de middennerf maakt, dat de Nickerie-variëteiten lang hun stijfheid behouden na drooglegging van het veld.

Aan het slot van haar wetenschappelijk ten volle verantwoorde verhandeling geeft de schrijfster nog enkele wenken tot verbetering van de planten door kruising, welke hun nut in de praktijk van de mechanische rijstbouw stellig zullen bewijzen.

P. WAGENAAR HUMMELINCK.